

Tuğba EMİRHAN*
Osman YAKIŞAN*

**TÜRKİYE’DE ÇOCUK EDEBİYATINA
YÖNELİK HAZIRLANAN AKADEMİK
ÇALIŞMALARIN EĞİLİMLERİ (2020-2025
YILLARI)**

ÖZET

Çocuklara sunulan her içeriğin ve materyalin özenle değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu durumun da etkisiyle çocuk edebiyatı çalışmaları, uzun yıllardır önemini korumuş ve farklı disiplinlerin araştırma konusu olmuştur. Alana yönelik artan akademik ilgi, çok sayıda çalışmanın yapılmasına ortam hazırlamış; sözü edilen çalışmalardaki eğilimlerin tespit edilmesini gerekli kılmıştır. Dolayısıyla bu araştırma, 2020-2025 yıllarında Türkiye’de çocuk edebiyatı alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmış; 39 doktora tezi, 440 yüksek lisans tezi, 432 makale ve 73 bildiri olmak üzere toplam 984 çalışma içerik analizine tabi tutulmuştur. Bulgulara göre yüksek lisans tezlerinin en sık Siirt Üniversitesi’nde hazırlandığı belirlenmiştir. Doktora tezlerinin ise 23 farklı üniversitede gerçekleştirildiği ve en fazla doktora tezinin Ankara Üniversitesi’nde yayımlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin çoğunlukla Türkçe eğitimi ana bilim dalında hazırlandığı, bununla birlikte sınıf eğitimi, okul öncesi eğitimi, çeviribilim, mimarlık, din eğitimi, grafik ve psikoloji gibi farklı alanlarda da çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Bu araştırmaların büyük bölümü nitel yöntemle yürütülmüş; nicel ve karma yöntemli çalışmalar ise daha çok makale türünde yer almıştır. Tutum-algı-farkındalık konulu çalışmalarda nicel yöntem ağırlık kazanmış, ancak bu yöntemin kullanıldığı çalışmalar oldukça sınırlı kalmıştır. Elde edilen bulgular, çocuk edebiyatı alanındaki çalışmaların belirli konu ve yöntemlerde yoğunlaştığını, bazı alanlarda ise daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Akademik çalışmalar, çocuk edebiyatı, eğilimler

**TRENDS IN ACADEMIC RESEARCH ON
CHILDREN’S LITERATURE IN TURKIYE
(2020-2025 YEARS)**

ABSTRACT

All content presented to children should be carefully evaluated. Accordingly, children’s literature has maintained its importance as a multidisciplinary field and attracted increasing academic interest, necessitating the identification of research trends. Therefore, this study examines trends in academic research on children’s literature in Turkey between 2020 and 2025. Using document analysis, a qualitative method, 984 works—39 doctoral dissertations, 440 master’s theses, 432 articles, and 73 conference papers—were analyzed through content analysis. Findings show that master’s theses were most frequently conducted at Siirt University, while doctoral studies were distributed across 23 universities, with the highest number at Ankara University. Although most theses were prepared in the Department of Turkish Language Education, studies were also conducted in fields such as classroom education, early childhood education, translation studies, architecture, religious education, graphic design, and psychology. Qualitative methods predominated, while quantitative and mixed methods were more common in articles. Although quantitative approaches were mainly used in studies on attitudes, perceptions, and awareness, their overall use remained limited. Expanding the use of quantitative and mixed methods would diversify research in children’s literature. The findings indicate that research in the field of children’s literature has focused on specific topics and methods, while some areas require further investigation.

Keywords: Academic studies, children’s literature, research trends

* Sorumlu Yazar, Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, Samsun/Türkiye. / Corresponding Author, PhD., Ministry of National Education, Samsun/Türkiye. E-mail: tubaemirhan@hotmail.com

* Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, Konya/Türkiye. / Dr., Ministry of National Education, Konya/Türkiye. E-mail: osman_yakisan@hotmail.com

Giriş

Çocukluk dönemi; bireyin bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişiminin temellerinin atıldığı, öğrenmenin büyük ölçüde merak ve keşif yoluyla gerçekleştiği kritik bir dönemdir. Bu evrede çocuğun gelişim özelliklerinin, psikolojik ve sosyolojik açıdan dikkate alınması eğitsel ve kültürel ürünlerin niteliği açısından önemlidir. Bu gereklilik, çocuk merkezli bir yaklaşımı ifade eden çocuğa görelilik kavramını öne çıkarmıştır. Çocuğa görelilik; çocuğun yaş, gelişim düzeyi, ilgi ve gereksinimlerinin temel ölçüt olarak kabul edilmesini esas alan bir eğitim yaklaşımıdır.

Çocuğa görelilik ilkesi; oyun, görsel-işitsel medya ve yazılı metinler gibi çocuklara yönelik tüm ürünlerde olduğu gibi çocuk edebiyatında da temel bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Yurttaş (1997), edebiyat alanında çocuğa görelilik ilkesini; çocuğun hayal dünyasını harekete geçiren, zevkle okuyup kolayca anlayabileceği bir dil ve anlatıma sahip olan, ilgi alanlarına hitap eden konuları içeren, duygu ve düşünce gelişimini destekleyen, kurgusu sade, olay örgüsü çocuğun bilişsel düzeyine uygun ve gereksiz ayrıntılardan arındırılmış metinler bütünü olarak açıklamaktadır. Görülüyor ki çocuk edebiyatı alanında bu ilke; içerik, dil, anlatım, kurgu ve tasarım unsurlarının çocuğun gelişim özelliklerine uygun biçimde yapılandırılmasını gerekli kılmaktadır. Bu yönüyle çocuk kitapları, yalnızca edebiyat biliminin değil; eğitim bilimleri, psikoloji, sosyoloji ve mimarlık gibi farklı disiplinlerin de inceleme alanına girmektedir. Nitekim çocuk kitaplarında mekân kavramının, mimarlık disiplini çerçevesinde ele alınması çocuk edebiyatının farklı disiplinlerle olan ilişkisine örnek gösterilebilir. Kullanım ve inceleme alanı bu denli geniş olan çocuk edebiyatı, kuramsal yaklaşımlara bağlı olarak farklı biçimlerde tanımlanmış ve değerlendirilmiştir.

Sever'e (2015) göre çocuk edebiyatı; çocuğun dil, düşünce ve duygu dünyasını geliştirmeyi amaçlayan; estetik nitelik taşıyan ve çocuğun gelişim özelliklerini esas alan yazınsal ürünler bütünüdür. Bu yönüyle çocuk edebiyatı, yalnızca eğitici değil aynı zamanda sanatsal bir işlev de üstlenmektedir. Şirin (2000) ise çocuk edebiyatını çocuğun gerçekliğiyle örtüşen, onun dünyasını merkeze alan ve çocuğa özgü duyarlılığı temel alan bir edebiyat alanı olarak tanımlamaktadır. Bu yaklaşımda çocuk, metnin pasif alıcısı durumunda değildir, metnin anlam dünyasına katkı sunan etkin bir özne konumundadır. Konuya yönelik alan yazınında yer alan bir diğer tanıma göre çocuk edebiyatı; çocukların büyüme ve gelişim süreçlerini destekleyen, hayal dünyalarına, duygusal ve düşünsel özelliklerine, ilgi, yetenek ve estetik beğenilerine seslenen; öğrenmeyi keyifli hâle getirerek eğitsel ve eğlendirici işlevi bir arada sunan sözlü ve yazılı ürünlerin bütünüdür (Yalçın & Aytaş, 2012). Çocuk edebiyatına yönelik çalışmaları ile öne çıkan Oğuzkan (2010) da çocuk edebiyatını çocuğun hayal gücünü geliştiren, okuma alışkanlığı kazandıran ve dil becerilerini destekleyen metinler bütünü olarak değerlendirmektedir. Bu tanımlarda ise çocuk edebiyatının eğlendirici ve eğitsel yönleri ön plana çıkmaktadır. Alan yazını incelendiğinde çocuk edebiyatının yetişkinler tarafından üretilmesine rağmen çocuk okurun algı, ilgi, bilişsel sınırları, yaş ve gelişim özellikleri gözetilerek oluşturulan özel bir edebiyat alanı olarak ele alındığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda çocuk edebiyatı, yetişkin bakışı ile çocuk gerçekliği arasındaki etkileşim üzerinden şekillenmektedir (Nodelman, 2008).

Çocuk edebiyatı; çocuğun estetik beğenisini geliştiren, düşünme ve yorumlama becerilerini destekleyen, nitelikli dil ve anlatım özellikleri taşıyan edebî metinlerden oluşmaktadır. Buna göre çocuk edebiyatı, beceriler ve edebî değerle birlikte ele alınmalıdır (Dilidüzgün, 2003). Kaminski (2009) de çocuk edebiyatının temel amaçlarından birinin çocuğun gelişimine katkı sağlamak;

çocuklarda estetik haz ve okuma zevki oluşturmak olduğunu ifade etmektedir. Bu tanımlar ve özellikler incelendiğinde çocuk edebiyatının; çocuğa görelilik, estetik değer, gelişimsel uygunluk ve disiplinler arası yapı gibi unsurlar etrafında ele alındığı görülmektedir. Dolayısıyla çocuk edebiyatı, yalnızca eğitici-öğretici metinler bütünü olarak değil çocuğun dünyasını anlamaya ve zenginleştirmeye yönelik özgün bir edebiyat alanı olarak değerlendirilmelidir.

Çocuk edebiyatının çok yönlü yapısı ve farklı disiplinlerle kurduğu ilişki, çeşitli bilim dallarında konuya ilişkin çok sayıda akademik araştırmanın hazırlanmasını sağlamıştır. Bu araştırmaların artışı ise farklı dönemlerde yapılan çalışmaların ele alındığı araştırmaları gündeme getirmiştir. İçgen (2024) “Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Üzerine Yapılan Lisansüstü Çalışmalar Üzerine Betimsel Bir Analiz (2018-2023)” adlı yüksek lisans tezinde 2018-2023 yılları arasındaki çalışmaları incelemiştir; araştırmaların çoğunlukla yüksek lisans düzeyinde, nitel yöntemlere dayalı, metin ve edebî analiz ağırlıklı olduğunu tespit etmiştir. Balta (2019), “Çocuk Edebiyatı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Çalışmaların İçerik Analizi (2011-2018 Yılları)” başlıklı çalışmasında tezlerin ağırlıklı olarak eğitim ve sosyal bilimler alanlarında hazırlandığını ve eğitsellik temalarının öne çıktığını belirlemiştir. Şahin ve Toprak (2021), 2006–2020 yıllarını kapsayan çalışmalarında yazar-eser incelemeleri ile değerler eğitiminin en sık ele alınan konular olduğunu belirlemiştir. Küreci ve Küreci (2024), Web of Science veri tabanında yayımlanan 841 makaleyi inceleyerek en fazla yayının 2020 yılında yapıldığını ve çalışmaların büyük ölçüde İngilizce ve ABD kaynaklı olduğunu tespit etmiştir.

Uluslararası alanda çocuk edebiyatına yönelik eğilim araştırmalarının son yıllarda arttığı görülmüştür. Zhu ve Guo (2024), çocuk edebiyatı çevirisi alanında Web of Science veri tabanında yer alan 237 makaleyi bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemiştir; çalışmaların son yıllarda artış gösterdiğini, araştırmaların büyük ölçüde ampirik nitelik taşıdığını ve gözlem yönteminin yaygın olarak kullanıldığını belirlemiştir. Araştırmacılar ayrıca çocuk edebiyatı çevirisi çalışmalarında kuramsal, nicel ve disiplinler arası araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır. Benzer şekilde Chen ve Chen (2025), 2019-2024 yılları arasında çocuk edebiyatı alanında yayımlanan 729 makaleyi bibliyometrik yöntemle incelemiştir; travma, kriz durumları, bilişsel yetersizlikler, ölüm, yaş çalışmaları, çevre ve bilim temalarının öne çıktığını, yapay zekâ uygulamalarının ise gelecekte önem kazanabilecek araştırma alanları arasında yer aldığını tespit etmiştir.

Eğilim araştırmaları, belirli bir alanda gerçekleştirilen bilimsel çalışmaların yöntem, konu, örneklem ve veri analiz süreçleri bakımından genel görünümünü ortaya koyarak alanın gelişim yönünü belirlemeye katkı sağlamaktadır. Bu tür araştırmalar, mevcut bilgi birikimini sistematik biçimde değerlendirmeye, araştırma boşluklarını belirlemeye ve gelecekte yapılacak çalışmalara yol göstermeye imkân tanımaktadır. Çocuk edebiyatı; eğitim bilimleri, edebiyat, psikoloji, sosyoloji ve dil bilimi gibi birçok disiplinin araştırma alanına giren bir konudur. Bu doğrultuda, çocuk edebiyatına yönelik yürütülen bilimsel araştırmaların sistematik biçimde sınıflandırılması, içerik ve eğilimler açısından değerlendirilmesi önemlidir. Buna karşın alan yazınında makale, bildiri ve lisansüstü tezleri bir arada inceleyen, 2020-2025 yılları arasındaki çalışmaları kapsayan bir araştırma tespit edilememiştir. Dolayısıyla alan yazınında, çocuk edebiyatı alanındaki güncel akademik birikimin eğilimlerini ve araştırma boşluklarını ortaya koyan kapsamlı bir çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu gerekçeden hareketle araştırmanın temel amacı, 2020-2025 yılları arasında Türkiye’de çocuk edebiyatı alanında gerçekleştirilen akademik çalışmaların eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından inceleyerek alandaki güncel yönelimleri ve araştırma boşluklarını belirlemektir.

1. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki lisansüstü tezlerin üniversitelere ve türlerine göre dağılımı nasıldır?
2. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki lisansüstü tezlerin bölümlerine, ana bilim dallarına ve türlerine göre dağılımı nasıldır?
3. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmalarda yararlanılan yöntemin yıllara ve çalışmaların türlerine göre dağılımı nasıldır?
4. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmalarda örneklemin/çalışma grubunun yönetime ve çalışmaların türlerine göre dağılımı nasıldır?
5. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmalarda veri analizi yöntemlerinin yıllara ve çalışmaların türlerine göre dağılımı nasıldır?
6. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmaların konularının yıllara ve çalışmaların türlerine göre dağılımı nasıldır?
7. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmaların konularının yönetime göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmaların eğilimlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırmada ele alınan olgu ya da olaylara ilişkin bilgi içeren yazılı, görsel ve işitsel materyallerin sistematik biçimde analiz edilmesini esas alan bir veri toplama yöntemidir (Sığırı, 2021). Bu tür araştırmalarda araştırmacı, ihtiyaç duyduğu verileri gözlem ya da görüşme gibi veri toplama tekniklerine başvurmaksızın, mevcut dokümanlar aracılığıyla doğrudan elde edebilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Araştırma sürecindeki katkısı göz önüne alınarak araştırmada, çocuk edebiyatına yönelik akademik çalışmalar değerlendirilirken doküman incelemesinin en uygun yöntem olacağı düşünülmüştür.

Veri Kaynağı

Araştırmanın veri kaynağı, 2020-2025 yıllarında çocuk edebiyatı alanına yönelik yapılan akademik çalışmalardan oluşmuştur. Bu veri kaynağını oluşturmak için ilk tarama 30 Aralık 2025 tarihinde yapılmış ve araştırmacıların ortak kararı sonucunda “çocuk edebiyatı” kelime grubu araştırma kelimesi olarak seçilmiştir. Buna göre taramaya YÖK Ulusal Tez Merkezi’nden başlanmıştır. YÖK Ulusal Tez Merkezi’nin arama motoruna “çocuk edebiyatı” kelime grubu yazılmış ve aranacak alan bölümünden “tümü” seçeneği işaretlenmiştir. Tarama sonrasında 162 doktora, 1135 yüksek lisans olmak üzere toplam 1297 tez tespit edilmiştir. Araştırmanın kapsamını daraltmak için yıl bölümünden 2020-2025 yılları seçildiğinde arama motorunda incelenecek tez sayısı 82 doktora, 553 yüksek lisans olmak üzere toplam 635 tez olarak görülmüştür. 635 tez araştırmacılar tarafından indirilmiş ve çocuk edebiyatının doğrudan araştırma konusu edilmediği, sadece aracı bir unsur olarak değerlendirildiği çalışmalar araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Son durumda 39 doktora, 440 yüksek lisans olmak üzere toplam 479 tez araştırma kapsamına alınmıştır.

Araştırmanın lisansüstü tezler dışındaki veri kaynağını oluşturmak için 10 Ocak 2026 tarihinde Google Akademik üzerinden taramalara başlanmıştır. Google Akademik'in arama kısmına "çocuk edebiyatı" kelime grubu yazılmış ve araştırma kapsamına alınan çalışmaların sınırlılığı bu şekilde belirlenmiştir. Arama neticesinde 10900 sonuç, çalışmaların aralığı 2020-2025 olarak sınırlandırıldığında ise 4870 sonuç bulunmuştur. Bulunan çalışmalar, araştırmacılar tarafından incelenmiş ve araştırmacıların görüş birliği sonucunda 432 makale ve 73 bildiri doğrudan çocuk edebiyatına yönelik olduğu kanaatine varılarak araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmaya yönelik son tarama 30 Ocak 2026 tarihinde yapılmıştır. Araştırma kapsamına alınan çalışmaların dağılımı türlerine ve yıllarına göre Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Kapsamına Alınan Çalışmaların Yıllarına ve Türlerine Göre Dağılımı

Yıl	Y. Lisans	Doktora	Makale	Bildiri	Toplam
	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>
2020	32	7	78	22	139
2021	62	8	73	22	165
2022	97	11	86	2	196
2023	82	5	70	23	180
2024	82	4	67	3	156
2025	85	4	58	1	148
Toplam	440	39	432	73	984

Tablo 1 incelendiğinde, araştırma kapsamına 440 yüksek lisans tezi, 39 doktora tezi, 432 makale ve 73 bildiri olmak üzere toplam 984 akademik çalışmanın alındığı; bu çalışmaların en sık 2022 yılında ($f=196$) yoğunlaştığı, bunu sırasıyla 2023 ($f=180$), 2021 ($f=165$), 2024 ($f=156$), 2025 ($f=148$) ve 2020 ($f=139$) yıllarının takip ettiği tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada doküman incelemesi yöntemiyle toplanan verilerin analiz edilmesinde nitel veri analizi yöntemlerinden biri olan içerik analizine başvurulmuştur. İçerik analizi herhangi bir yazılı metnin ya da belgenin içeriğinin incelenmesi ve elde edilen verilerin sayısal olarak ortaya konulmasında kullanılan bir analiz çeşididir (Ekiz, 2020). Ayrıca içerik analizi, verilerin kavramsallaştırılmasını ve temalar yoluyla kavramlar arasındaki anlamlı örüntülerin ortaya konulmasını kapsayan bir veri analizi yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Araştırmada 2020-2025 yıllarında çocuk edebiyatına yönelik hazırlandığı tespit edilen 984 akademik çalışmanın içeriği incelenmiş ve elde edilen veriler alt amaçlara göre sınıflandırılmıştır. Araştırmada verilerin kategorilere ayrılması ve sınıflandırılması süreçlerinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Ayrıca verileri tablolara aktarmak ve veriler arasındaki ilişkileri bulmak amacıyla SPSS 26.0 paket programından yararlanılmıştır. Buna göre sınıflandırılan her veri için sayısal kodlar atanarak bu bağımsız veriler arasındaki ilişkiler değerlendirilmiş ve araştırmanın bulgular bölümü oluşturulmuştur.

Geçerlilik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak için araştırma konusuna uygun dokümanların seçiminde belgelerin sayısı ve kapsamı hakkında ön araştırma yapılmalıdır. Bu araştırmada araştırma kapsamına alınacak dokümanların ulaşılabilirliği, maliyeti ve telif hakları ya da diğer kullanım izinleri gibi konular araştırılmalıdır (Yin, 2011). Araştırmanın veri kaynağı kamuya açık dokümanlardan oluştuğu için herhangi bir kurumdan izin alınma gereği duyulmamıştır. Ancak araştırmanın iç tutarlılığını sağlamak için araştırmacılar, araştırma kapsamına alınan dokümanları ayrı ayrı değerlendirmişler ve farklı değerlendirmeler üzerinde

konuşarak ortak bir karara varmaya çalışmışlardır. Araştırmacıların değerlendirmelerinden yola çıkılarak araştırmanın iç tutarlılığı hesaplanırken Miles ve Huberman'ın (1994) "Güvenirlilik=Görüş Birliği/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı)x100" şeklindeki iç tutarlılık formülünden yararlanılmıştır. Buna göre araştırmanın iç tutarlılığı %87 olarak hesaplanmıştır. Böylece araştırmanın güvenilir olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırmanın iç tutarlılığını yükseltmek için araştırmacıların ortak karara varamadığı birkaç sınıflandırma Türkçe eğitimi alanında doktora yapmış üçüncü bir alan uzmanına danışılmıştır. Alan uzmanının konuya yönelik kanaati dikkate alınarak araştırmacılar ortak bir karar varmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde bulgular, araştırmanın alt amaçlarına uygun şekilde başlıklar hâlinde verilmiştir.

1. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki lisansüstü tezlerin üniversitelere ve türlere göre dağılımı

Araştırmanın birinci alt amacıyla ilgili bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Birinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Üniversiteler	Tür			Üniversiteler	Tür		
	Y. Lisans	Doktora	Toplam		Y. Lisans	Doktora	Toplam
	f	f	f %		f	f	f %
Siirt Üniv.	30		30 6,4	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniv.	6		6 1,3
Necmettin Erbakan Üniv.	20	3	23 4,9	İnönü Üniversitesi Üniv.	5	1	6 1,3
Yıldız Teknik Üniv.	20	2	22 4,6	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniv.	5		5 1,0
Dokuz Eylül Üniv.	17	1	18 3,8	Kırşehir Ahi Evran Üniv.	5		5 1,0
Mersin Üniv.	18		18 3,8	Bursa Uludağ Üniv.	5		5 1,0
Atatürk Üniv.	12	2	14 2,9	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniv.	5		5 1,0
Afyon Kocatepe Üniv.	14		14 2,9	Çankırı Karatekin Üniv.	5		5 1,0
Hacettepe Üniv.	8	5	13 2,7	İstanbul Üniv.-Cerrahpaşa Üniv.	3	1	4 0,8
Fırat Üniv.	12		12 2,5	İstanbul Üniv.	3	1	4 0,8
Sakarya Üniv.	11	1	12 2,5	Akdeniz Üniv.	4		4 0,8
Ankara Üniv.	7	5	12 2,5	Kütahya Dumlupınar Üniv.	4		4 0,8
Gazi Üniv.	9	3	12 2,5	Niğde Ömer Halisdemir Üniv.	4		4 0,8
Ağrı İbrahim Çeçen Üniv.	12		12 2,5	Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniv.	4		4 0,8
Marmara Üniv.	9	2	11 2,3	Trabzon Üniv.	4		4 0,8
Gaziantep Üniv.	10	1	11 2,3	Eskişehir Osman Gazi Üniv.	2	1	3 0,6
Tokat Gaziosmanpaşa Üniv.	11		11 2,3	Ankara Hacı Bayram Veli Üniv.	3		3 0,6
Van Yüzüncüyıl Üniv.	11		11 2,3	Iğdır Üniv.	3		3 0,6
Erzincan Binali Yıldırım Üniv.	10		10 2,1	İstanbul 29 Mayıs Üniv.	3		3 0,6
Düzce Üniv.	9		9 1,9	Kafkas Üniv.	3		3 0,6
Ordu Üniv.	9		9 1,9	Kastamonu Üniv.	3		3 0,6
Zonguldak Bülent Ecevit Üniv.	9		9 1,9	Pamukkale Üniv.	1	1	2 0,4
Çukurova Üniv.	7	1	8 1,7	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv.	1	1	2 0,4
Giresun Üniv.	8		8 1,7	Balıkesir Üniv.	2		2 0,4
Kırıkkale Üniv.	6	1	7 1,5	Dicle Üniv.		1	1 0,2
Ondokuz Mayıs Üniv.	6	1	7 1,5	Ege Üniv.		1	1 0,2
Erciyes Üniv.	5	2	7 1,5	Hatay Mustafa Kemal Üniv.		1	1 0,2
Muğla Sıtkı Koçman Üniv.	6		6 1,3	Diğer Üniversiteler	45		45 9,4

Çanakkale Onsekiz Mart Üniv.	6		6	1,3	Toplam	440	39	479	100
------------------------------	---	--	---	-----	--------	-----	----	-----	-----

Tablo 2'ye göre, 2020-2025 yıllarında çocuk edebiyatına yönelik tezin en sık Siirt Üniversitesinde (f=30) hazırlandığı; bunu sırasıyla Necmettin Erbakan Üniversitesi (f=23), Yıldız Teknik Üniversitesi (f=22), Dokuz Eylül Üniversitesi (f=18), Mersin Üniversitesi (f=18), Atatürk Üniversitesi (f=14), Afyon Kocatepe Üniversitesi (f=14) gibi farklı üniversitelerin takip ettiği; ayrıca çocuk edebiyatına yönelik doktora tezlerinin yirmi üç farklı üniversitede yapıldığı, bu üniversitelerden en sık doktora tezinin Ankara Üniversitesinde (f=5) ve Hacettepe Üniversitesinde (f=5) hazırlandığı görülmüştür.

2. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki lisansüstü tezlerin bölümlerine, ana bilim dallarına ve türlerine göre dağılımı

Araştırmanın ikinci alt amacıyla ilgili bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. İkinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Ana Bilim Dalı	Tür		Toplam		Ana Bilim Dalı	Tür		Toplam	
	Y. Lisans	Doktora				Y. Lisans	Doktora		
	f	f	f	%		f	f	f	%
Türkçe Eğitimi	165	8	173	36,1	Eğitim Programları	2		2	0,4
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi	128	9	137	28,6	Felsefe Grubu Eğitimi	2		2	0,4
Temel Eğitim	33	5	38	7,9	Sanat ve Tasarım	2		2	0,4
Türk Dili ve Edebiyatı	25	2	27	5,6	Resim Ana Sanat Dalı	2		2	0,4
Sınıf Eğitimi	12	1	13	2,7	Türk Halk Edebiyatı	1	1	2	0,4
Okul Öncesi Eğitimi	11		11	2,3	Batı Dilleri	1		1	0,2
Çocuk Gelişimi	7		7	1,5	Bina Bilgisi		1	1	0,2
Sınıf Öğretmenliği	5	1	6	1,3	Çağdaş Türk Dili	1		1	0,2
İlköğretim	2	3	5	1,1	Gazetecilik	1		1	0,2
Eğitimin Kültürel Temelleri	2	3	5	1,1	Türkoloji	1		1	0,2
İslam Tarihi ve Sanatları	3	2	5	1,1	Strateji Bilimi	1		1	0,2
Grafik	4		4	0,8	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğt.	1		1	0,2
Yeni Türk Edebiyatı	4		4	0,8	Matematik ve Fen Bilimleri Eğt.	1		1	0,2
Bilgi ve Belge Yönetimi	3		3	0,6	Mimarlık	1		1	0,2
Çeviribilim	3		3	0,6	Psikoloji	1		1	0,2
Din Eğitimi	3		3	0,6	Sosyoloji	1		1	0,2
Eğitim Bilimleri	3		3	0,6	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrt.	1		1	0,2
Erken Çocukluk Dönemi	3		3	0,6	Yaşlı Sağlığı		1	1	0,2
Karşılaştırmalı Edebiyat	1	2	3	0,6	Yayıncılık Yönetimi	1		1	0,2
Güzel Sanatlar	2		2	0,4	Toplam	440	39	479	100

Tablo 3 incelendiğinde çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki tezlerin en sık Türkçe eğitimi ana bilim dalında (f=173) yapıldığı; bunu sırasıyla Türkçe ve sosyal bilimler eğitimi (f=137), temel eğitim (f=38), Türk dili ve edebiyatı (f=27), sınıf eğitimi (f=13), okul öncesi eğitimi (f=11), çocuk gelişimi (f=7) gibi çeşitli ana bilim dallarının takip ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki lisansüstü tezlerin grafikten psikolojiye kadar otuz dokuz farklı ana bilim dalında yapıldığı görülmüştür.

3. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmalarda yararlanılan yöntemin yıllara ve çalışmaların türlerine göre dağılımı

Araştırmanın üçüncü alt amacıyla ilgili bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular

Yıl	Araştırma Yöntemi												Toplam	
	Nitel				Nicel				Karma				f	%
	Y. Lisans	Doktora	Makale	Bildiri	Y. Lisans	Doktora	Makale	Bildiri	Y. Lisans	Doktora	Makale	Bildiri		
f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f		
2020	31	6	72	22	1		4			1	2		139	14,2
2021	58	6	70	22	2		2		2	2	1		165	16,8
2022	91	6	80	2	4	2	2		2	3	2		194	19,8
2023	81	5	63	22	1		6				1	1	180	18,3
2024	80	4	64	3	1		1		1		2		156	15,8
2025	80	3	54	1	4		3		1	1	1		148	15,1
Toplam	421	30	403	72	13	2	18	-	6	7	9	1	982	100

Tablo 4'e göre, 2020-2025 yıllarındaki çocuk edebiyatına yönelik akademik çalışmaların en sık 2022 (f=194) yılında yapıldığı, bunu sırasıyla 2023 (f=180), 2021 (f=165), 2024 (f=156), 2025 (f=148) ve 2020 (f=139) yıllarında yapılan çalışmaların takip ettiği görülmüştür. Araştırma kapsamına alınan çalışmaların büyük çoğunluğunun nitel çalışmalar olduğu (f=926), bunu nicel (f=33) ve karma (f=23) çalışmaların takip ettiği belirlenmiştir. Nitel çalışmaların çoğunluğunun yüksek lisans tezlerinden (f=421) ve makalelerden (f=403) oluştuğu, nicel (f=18) ve karma (f=9) çalışmaların en sık makale türünde olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırma kapsamına alınan bildirilerden biri dışındaki bütün bildirilerin nitel yöntemde yapıldığı tespit edilmiştir.

4. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmalarda örneklemin/çalışma grubunun yönetime ve çalışmaların türlerine göre dağılımı

Araştırmanın dördüncü alt amacıyla ilgili bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular

Çalışma Grubu - Örneklem	Araştırma Yöntemi												Toplam	
	Nitel				Nicel				Karma				f	%
	Yüksek Lisans	Doktora	Makale	Bildiri	Yüksek Lisans	Doktora	Makale	Bildiri	Yüksek Lisans	Doktora	Makale	Bildiri		
f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f		
Çocuk Kitapları	314	19	278	49	4		1		2	3	2		672	69,7
Öğrenciler	11	6	10	3	6	2	5		3	5	5	1	57	5,9
Akademik Çalışmalar	5	1	33	6	1		2						48	5,0
Çocuk Dergileri	8	1	17	1									27	2,8
Öğretmenler	5	2	11	3	1		2		1	1	1		27	2,8
Çocuk Şiirleri	10		13	2									25	2,6
Öğretmen Adayları	1		11				4				3		19	2,0
Masallar	10	1	6	1									18	1,9
Çocuk Edebiyatı Yazarları	2	1	12	2									17	1,8
Ders Kitapları	9	1	1	4									15	1,6
Çizgi Filmler	4	1	5	2									12	1,2

Diğer Türler	4		8									12	1,2	
Ebeveynler			2		1		2					1	6	0,6
Kurumlar	2	1	1										4	0,4
Çocuklar		2	1										3	0,3
Akademisyenler							1			1			2	0,2
Toplam	385	36	409	73	13	2	17	-	6	10	11	2	964	100

Tablo 5 incelendiğinde, 2020-2025 yıllarındaki çocuk edebiyatına yönelik akademik çalışmaların önemli bir çoğunluğunda örneklem/çalışma grubunun çocuk kitaplarından oluştuğu (f=672); bunu sırasıyla öğrencilerin (f=57), akademik çalışmaların (f=48), çocuk dergilerinin (f=27), öğretmenlerin (f=27), çocuk şiirlerinin (f=25), öğretmen adaylarının (f=19) takip ettiği tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında değerlendirilen çalışmalardan nitel yöntemle hazırlananlarda örneklem/çalışma grubu olarak en fazla çocuk kitaplarının (f=664), nicel yöntemle (f=13) ve karma yöntemle (f=14) hazırlananlarda ise öğrencilerin seçildiği görülmüştür.

5. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmalarda veri analizi yöntemlerinin yıllara ve çalışmaların türlerine göre dağılımı

Araştırmanın beşinci alt amacıyla ilgili bulgular Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Beşinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Yıl	Tür	Veri Analizi Yöntemi			Toplam	
		Nitel	Nicel	Karma	f	%
		f	f	f		
2020	Y. Lisans	30	2		32	3,4
	Doktora	6		1	7	0,7
	Makale	73	3	2	78	7,9
	Bildiri	22			22	2,3
2021	Y. Lisans	58	2	2	62	6,3
	Doktora	6	1	1	8	0,8
	Makale	68	4	1	73	7,4
	Bildiri	21	1		22	2,3
2022	Y. Lisans	90	5	2	97	9,9
	Doktora	2	4	5	11	1,1
	Makale	80	4	2	86	8,7
	Bildiri	2			2	0,2
2023	Y. Lisans	82			82	8,3
	Doktora	5			5	0,5
	Makale	63	6	1	70	7,1
	Bildiri	22		1	23	2,3
2024	Y. Lisans	81			81	8,2
	Doktora	4			4	0,4
	Makale	64		3	67	6,9
	Bildiri	3			3	0,3
2025	Y. Lisans	85			85	8,6
	Doktora	3		1	4	0,4
	Makale	53	4	1	58	5,9
	Bildiri	1			1	0,1
Toplam		924	36	23	983	100

Tablo 6'da 2020-2025 yıllarındaki çocuk edebiyatına yönelik akademik çalışmalar veri analizi yöntemlerine göre incelendiğinde, en sık nitel veri analizi yöntemlerinin (f=924) kullanıldığı; bunu sırasıyla nicel (f=36) ve karma (f=23) veri analizi yöntemlerinin takip ettiği görülmüştür. Ayrıca 2020 (f=73), 2021 (f=68) yıllarında nitel veri analizi yöntemlerinin en sık kullanıldığı çalışmaların makale türünde olduğu; 2022 (f=90), 2023 (f=82), 2024 (f=81) ve 2025 (f=85) yıllarında ise yüksek lisans tezlerinde nitel veri analizi yöntemlerinden en sık yararlanıldığı;

nicel veri analizi yönteminin (f=13) ve karma veri analizi yönteminin (f=9) en sık kullanıldığı çalışmaların ise 2022 yılında hazırlandığı tespit edilmiştir.

6. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmaların konularının yıllara ve çalışmaların türlerine göre dağılımı

Araştırmanın altıncı alt amacı ile ilgili bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Altıncı Alt Amaca Yönelik Bulgular

Konu	Yıl						Tür				Toplam	
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Y. Lisans	Doktora	Makale	Bildiri	f	%
	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f		
Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri	42	55	68	38	43	28	138	5	106	25	274	27,2
Konu-Tema	44	46	46	54	22	43	99	7	126	23	255	25,4
Değerler Eğitimi	15	20	25	28	18	25	70	2	48	11	131	13,0
Kişiler	10	11	8	5	27	8	26	4	37	2	69	6,8
Söz Varlığı	3	8	9	4	12	12	33	1	14		48	4,8
Kuram-Model-Yöntem	3	3	3	13	5	14	23	4	14		41	4,1
Tutum-Algı-Farkındalık	4	3	3	8	7	2	2	2	23		27	2,7
Okuma Becerisi	2	4	7	6	6	1	10	4	7	5	26	2,6
Toplumsal Cinsiyet Roller	7	3	3		6	4	10	1	12		23	2,3
Derleme	5	2	1	8	4		6		11	3	20	2,0
Üst Düzey Düşünme Becerileri	1	3	4	6		5	6	1	12		19	1,9
Eğitsel İletiler	1	6	4	4	2	1	16		2		18	1,8
Yazar İnceleme	2	4	1	1	2	2	3	1	6	2	12	1,2
Matematik Eğitimi	1	1	3	1	2	1	4	1	4		9	0,9
Dil Gelişimi	1		5	1		1	2	3	3		8	0,8
Çatışma	1	1	2			2	1		5		6	0,6
Mekân	1		1	1		2	2	1	1	1	5	0,5
Dinleme Becerisi		2	1				1	1		1	3	0,3
Ölçek Geliştirme	1		1		1		1		2		3	0,3
Üslûp		1				2	3				3	0,3
Hayat Bilgisi Eğitimi			1	1			1	1			2	0,2
Söz Sanatları			1	1				2			2	0,2
21. Yüzyıl Becerileri			1					1			1	0,1
Toplam	144	173	198	180	157	153	457	42	433	73	1005	100

Tablo 7'ye göre 2020-2025 yıllarındaki çocuk edebiyatına yönelik akademik çalışmaların konuları yıllara ve çalışmaların türlerine göre incelendiğinde en sık çalışmanın çocuk edebiyatının temel ilkeleri konusunda (f=274) yapıldığı; bunu sırasıyla konu-tema (f=255), değerler eğitimi (f=131), kişiler (f=69), söz varlığı (f=48), kuram-model-yöntem (f=41), tutum-algı-farkındalık (f=27), okuma becerisi (f=26), toplumsal cinsiyet rolleri (f=23) gibi farklı konuların takip ettiği görülmüştür. Araştırma kapsamındaki çalışmaların konuları türlere göre incelendiğinde yüksek lisans (f=138) ve bildiri (f=25) türünde en sık çalışmanın çocuk edebiyatının temel ilkeleri konusunda, doktora (f=7) ve makale (f=126) türünde en sık çalışmanın ise konu-tema konusunda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma kapsamındaki çalışmalarda matematik eğitimi (f=9), ölçek geliştirme (f=3), hayat bilgisi eğitimi (f=2), söz sanatları (f=2), 21. yüzyıl becerileri (f=1) gibi farklı konuların da tercih edildiği belirlenmiştir.

7. Çocuk edebiyatına yönelik 2020-2025 yıllarındaki akademik çalışmaların konularının yönteme göre dağılımı

Araştırmanın yedinci alt amacı ile ilgili bulgular Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Yedinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Konu	Tür				
	Nitel	Nicel	Karma	Toplam	
	f	f	f	f	%
Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri	268	2	1	271	27,3
Konu-Tema	256	6	4	266	26,8
Değerler Eğitimi	134	1	3	138	13,9
Kişiler	46	2		48	4,8
Söz Varlığı	46	1		47	4,7
Kuram-Model-Yöntem	38		2	40	4,0
Tutum-Algı-Farkındalık	10	11	6	27	2,7
Okuma Becerisi	20	2	4	26	2,6
Toplumsal Cinsiyet Roller	21	1		22	2,2
Derleme	18	2		20	2,0
Üst Düzey Düşünme Becerileri	18	1		19	1,9
Eğitsel İletiler	17		1	18	1,8
Yazar İnceleme	12			12	1,2
Dil Gelişimi	6	2		8	0,8
Matematik Eğitimi	7	1		8	0,8
Çatışma	6			6	0,6
Mekân	5			5	0,5
Dinleme Becerisi	2		1	3	0,3
Üslûp	3			3	0,3
Ölçek Geliştirme	1	1	1	3	0,3
Hayat Bilgisi Eğitimi	2			2	0,2
Söz Sanatları	2			2	0,2
21. Yüzyıl Becerileri			1	1	0,1
Toplam	938	33	24	995	100

Tablo 8'e göre 2020-2025 yıllarındaki çocuk edebiyatına yönelik akademik çalışmaların konularının yöntemlere göre dağılımı incelendiğinde genellikle nitel yöntemin tercih edildiği; tutum-algı-farkındalık konusunda nicel yöntemin (f=11) en sık tercih edilen yöntem olduğu, ölçek geliştirme konusunda yapılan üç çalışmada nitel, nicel ve karma yöntemlerin birer defa tercih edildiği, 21. yüzyıl becerilerini konu alan tek çalışmanın ise karma yöntemde hazırlandığı görülmüştür.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada 2020-2025 yılları arasında çocuk edebiyatına yönelik akademik çalışmalar eğilimleri açısından incelenmiştir. Bulgular, çocuk edebiyatı alanındaki akademik çalışmaların belirli üniversitelerde öne çıktığını göstermektedir. Çalışmaların ana bilim dallarına göre dağılımı incelendiğinde ise çocuk edebiyatı araştırmalarının ağırlıklı olarak Türkçe eğitimi alanında hazırlandığı görülmektedir. Ayrıca alanın disiplinler arası niteliği düşünüldüğünde konunun farklı ana bilim dallarında da ele alındığı belirlenmiştir.

Araştırma kapsamındaki çalışmaların yıllara göre dağılımı değerlendirildiğinde, çocuk edebiyatına yönelik çalışmaların en çok 2022 yılında hazırlandığı ve 6 yıllık sürede çalışmaların süreklilik gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durum, çocuk edebiyatına yönelik akademik ilginin sürdüğünü ve alanın güncelliğini koruduğunu göstermektedir. İncelenen çalışmaların büyük bir kısmının nitel araştırma yaklaşımıyla yürütüldüğü nicel ve karma yöntemlerin ise sınırlı düzeyde

tercih edildiği görülmüştür. Örneklem ya da çalışma grubu açısından yapılan incelemede ise çocuk edebiyatı araştırmalarında en sık çocuk kitaplarının temel veri kaynağı olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra öğrenciler, öğretmenler, öğretmen adayları ve farklı yazınsal ürünler de çalışma grubu olarak tercih edilmiştir. Yönteme göre değerlendirildiğinde nitel çalışmalarda çocuk kitaplarının, nicel ve karma çalışmalarda ise daha çok öğrencilerin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmaların büyük çoğunluğunda veri analizi yöntemi olarak nitel veri analizi tekniklerinden yararlanıldığı nicel ve karma veri analizine dayalı çalışmaların sınırlı sayıda olduğunu görülmüştür. Bu yöntem ve örneklem tercihi, araştırmacıların çocuk edebiyatı ürünlerini daha çok içerik ve yapı özellikleri açısından ele aldıklarını, bu ürünlerin çocuklar üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmaların ise daha sınırlı kaldığını göstermektedir.

Araştırma kapsamındaki çalışmalarda “çocuk edebiyatının temel ilkeleri” ve “konu-tema” incelemelerinin en sık tercih edilen araştırma konuları olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında değerler eğitimi, karakter incelemeleri, söz varlığı, kuramsal yaklaşımlar ve okuma becerisi gibi konuların da incelendiği belirlenmiştir. Çalışma türlerine göre değerlendirildiğinde yüksek lisans tezleri ve bildirilerde çocuk edebiyatının temel ilkelerine, doktora tezleri ve makalelerde ise konu-tema odaklı çalışmalara ağırlık verildiği görülmüştür. Konuların yöntemlere göre dağılımı incelendiğinde ise genel olarak nitel yöntemin tercih edildiği belirlenmiştir. Tutum, algı ve farkındalık gibi değişkenlere odaklanan çalışmalarda nicel yöntemin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu bulgular, araştırma konusunun yöntem tercihinde belirleyici olduğunu göstermektedir. Özellikle çocuk edebiyatı metinlerinin anlam, tema ve iletiler bakımından ayrıntılı biçimde incelenmesini gerektiren yapısı, nitel araştırma yaklaşımının daha sık tercih edilmesine ortam hazırlamaktadır.

Balta (2019), İncik (2023) ve İçgen (2024) yürüttükleri çalışmalarda çocuk edebiyatı alanındaki akademik üretimin çoğunlukla yüksek lisans tezlerinden oluştuğunu ve doktora düzeyindeki çalışmaların sınırlı olduğunu tespit etmiştir. Bu araştırmanın verileri de sözü edilen bulguları desteklemektedir. Doktora düzeyindeki bu sınırlılık, alanda kuramsal açıdan daha derinlikli ve kapsamlı araştırmalara ihtiyaç duyulduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Ayrıca önceki çalışmalarda vurgulanan nitel araştırma yöntemlerinin çokluğu bu araştırmada elde edilen bulgularla da örtüşmektedir. Bu durum, çocuk edebiyatında metin incelemeyi temel alan betimsel yaklaşımların tercih edildiğini göstermektedir. Alan yazında nitel çalışmaların ağırlıkta olması, çocuk edebiyatı metinlerinin pedagojik ve estetik özelliklerinin ortaya konulmasına önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca alanın yöntemsel açıdan daha zengin bir yapıya kavuşabilmesi için karma yöntemli ve farklı araştırma desenlerine dayalı çalışmalara da ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Balta (2019) çalışmaların ağırlıklı olarak eğitsellik ve değerler eğitimi konuları etrafında yoğunlaştığını tespit etmiştir. Bu araştırmada da çocuk edebiyatının temel ilkeleri, konu-tema ve değerler eğitiminin öne çıktığı görülmektedir. Elde edilen bulgular, Türkiye’de çocuk edebiyatı araştırmalarında eserlerin estetik özelliklerinden çok eğitsel işlevlerinin ön plana çıkarıldığını göstermektedir.

İncik (2023) çocuk edebiyatı alanında eğitim-öğretim kapsamında hazırlanan lisansüstü tezleri bibliyometrik yöntemle, İçgen (2024) ise aynı alanı betimsel bir yaklaşımla sınırlı yayın türleri üzerinden ele almıştır. Bu araştırmada ise çocuk edebiyatına yönelik çalışmalar makale, bildiri ve lisansüstü tezleri kapsayacak şekilde incelenmiş ve alanın eğilimleri farklı yönleriyle değerlendirilmiştir. Bu yönüyle çalışma, çocuk edebiyatı alanındaki akademik çalışmaları daha geniş bir çerçevede ele alması bakımından önceki araştırmalardan ayrılmaktadır. Tez, makale ve

bildirilerin birlikte incelenmesinin, çocuk edebiyatı alanındaki akademik üretimin farklı boyutlarıyla değerlendirilmesine ve alanın genel görünümünün ortaya konulmasına katkı sağladığı söylenebilir.

Bu araştırmanın bulguları, çocuk edebiyatı alanındaki güncel eğilimlerin uluslararası literatürle hem benzerlikler hem de farklılıklar taşıdığını göstermektedir. Araştırmalarda tercih edilen yöntemler açısından elde edilen sonuçlar, Zhu ve Guo'nun (2024) bulgularıyla örtüşmektedir. Ancak konu ve tema dağılımları açısından Chen ve Chen'in (2025) belirlediği uluslararası eğilimlerden farklılaşmaktadır. Chen ve Chen (2025), çocuk edebiyatı araştırmalarında travma, savaş, göç, çevre ve iklim değişikliği, bilişsel farklılıklar, yaşlılık, ölüm ve toplumsal temsiller gibi konuların öne çıktığını belirtmiştir. Bu çalışmada ise çalışmaların; daha çok çocuk edebiyatının temel ilkeleri, değerler eğitimi, yazar-eser incelemeleri ve dil becerileri üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Bu durum, Türkiye'deki çocuk edebiyatı çalışmalarının daha çok eğitim ve öğretim odaklı bir anlayış çerçevesinde şekillendiğine işaret etmektedir.

Araştırmanın bulgularından ve araştırma sürecindeki deneyimlerden yola çıkılarak konuya yönelik şu önerilerde bulunulmuştur:

1. Araştırmanın bulguları, çocuk edebiyatı alanında yürütülen çalışmalarda çocukların doğrudan çalışma grubu olarak yer aldığı araştırmaların sınırlı sayıda olduğunu göstermektedir. Oysa çocuk edebiyatının temel hedef kitlesini oluşturan çocukların görüş, tutum, algı ve okuma deneyimlerinin doğrudan incelenmesi, alanın daha işlevsel ve uygulamaya dönük biçimde gelişmesine katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda çocukların aktif olarak dâhil edileceği, farklı yaş gruplarını kapsayan çeşitli yöntemlerle yürütülen çalışmalar artırılmalıdır.
2. Bu çalışma kapsamında incelenen akademik çalışmalarda nitel yöntemli çalışmaların önemli bir oranı oluşturduğu görülmektedir. Bu nedenle konuya yönelik çalışmalarda yöntem çeşitliliğinin yeterince sağlanamadığı araştırmanın tespitlerinden biridir. Buna göre nicel ve karma yöntemlere yer verilen çalışmaların artırılması çocuk edebiyatı çalışmalarına yeni bir bakış açısının oluşmasında etkili olacaktır.
3. Dijitalleşmenin çocukların okuma alışkanlıkları üzerindeki etkisi dikkate alınarak dijital çocuk edebiyatı, etkileşimli kitaplar, elektronik hikâye uygulamaları ve dijital okuma deneyimleri üzerine araştırmalara ağırlık verilmelidir.
4. Çocuk edebiyatının eğitim bilimleri, psikoloji, sosyoloji, dil bilimi, iletişim ve mimarlık gibi farklı disiplinlerle ilişkisi göz önünde bulundurularak disiplinler arası araştırma perspektifleri geliştirilmelidir. Bu sayede çocuk edebiyatı eserleri farklı bakış açılarıyla değerlendirilebilecek ve alanın kuramsal çeşitliliği zenginleşecektir.

Extended Abstract

Childhood is a critical period in which cognitive, emotional, and social development is shaped through curiosity and discovery. Therefore, educational and cultural materials for children should be designed according to their developmental characteristics, interests, and needs. This principle is particularly important in children's literature, where content, language, narrative structure, and design must be appropriate to the child's developmental level. As a result, children's literature has become an interdisciplinary field connected with education, psychology, sociology, and literary studies.

Children's literature is generally defined as a body of literary works that supports children's linguistic, cognitive, and emotional development while also fostering imagination, reading habits, and aesthetic appreciation. Rather than being merely instructional, it serves as a unique literary field that seeks to understand and enrich children's experiences.

The growing importance of children's literature has led to increased academic research. Previous studies have shown that research in this field is largely qualitative and often focuses on author-work analyses and values education. Although trend studies have examined specific publication types, a comprehensive investigation of articles, conference papers, and graduate theses produced in Türkiye between 2020 and 2025 has been lacking. Accordingly, this study aims to identify current trends and research gaps in Turkish children's literature studies by examining publication types, methods, samples, data analysis techniques, and research topics.

This study employed document analysis to examine academic studies on children's literature conducted between 2020 and 2025. Data were collected from the YÖK National Thesis Center and Google Scholar using the keyword "children's literature." Only studies directly focusing on children's literature were included.

A total of 984 studies were analyzed, including 440 master's theses, 39 doctoral dissertations, 432 journal articles, and 73 conference papers. The highest number of publications was produced in 2022.

Content analysis was used to classify the studies according to publication type, research method, sample group, data analysis technique, and research topic. SPSS 26.0 was used to code, organize, and analyze the data using frequency and distribution analyses.

To ensure validity and reliability, data collection and classification were conducted independently by the researchers. Inter-rater reliability was calculated using the Miles and Huberman formula, yielding a coefficient of 87%. Disagreements were resolved through expert evaluation.

The distribution of postgraduate theses showed that the largest number of studies was conducted at Siirt University, Necmettin Erbakan University, and Yıldız Technical University. At the same time, doctoral dissertations were concentrated mainly at Ankara University and Hacettepe University. Most theses were produced within Turkish Language Education and Turkish and Social Sciences Education. However, studies were also conducted in fields such as Basic Education, Turkish Language and Literature, Preschool Education, and Child Development. These findings confirm the interdisciplinary nature of children's literature research.

Academic studies were most frequently conducted in 2022. Qualitative research clearly dominated the field, whereas quantitative and mixed-method studies remained limited. Qualitative studies were especially common in master's theses and journal articles, and qualitative data analysis techniques were overwhelmingly preferred. This indicates that research in the field has largely focused on textual and content-based analysis.

Children's books constituted the primary data source in most studies. Other commonly examined sources included students, teachers, preservice teachers, children's magazines, poems, fairy tales, and children's literature authors. However, the relatively small number of studies involving human participants suggests that the field remains predominantly text-centered.

The most frequently investigated topics were the fundamental principles of children's literature, themes and subject matter, and values education. Other topics included character analysis, vocabulary, theories/models/methods, attitudes and perceptions, reading skills, and gender roles. Less attention was given to language development, mathematics education, listening skills, life studies education, figures of speech, and twenty-first-century skills. Qualitative approaches dominated almost all thematic areas, while quantitative methods were mainly used in studies of attitudes, perceptions, and awareness.

The findings demonstrate that research on children's literature in Türkiye is concentrated at specific universities and within educational disciplines, particularly Turkish Language Education. At the same time, the presence of studies across various academic fields highlights the discipline's interdisciplinary character. The steady number of publications between 2020 and 2025 indicates continuing scholarly interest, with 2022 representing the most productive year.

The predominance of qualitative methods, text-centered data sources, and qualitative analysis techniques reveals that textual examinations rather than participant-based investigations largely shape the field. Although this approach contributes to understanding the content and structure of literary works, studies focusing directly on children's experiences, attitudes, and reading practices remain limited.

Research topics have primarily focused on the fundamental principles of children's literature, themes, and values education. Compared with international literature, however, issues such as trauma, migration, environmental problems, climate change, death, and social representation have received relatively little attention. This suggests that research on children's literature in Türkiye continues to be guided mainly by educational and pedagogical concerns.

Future research should expand the direct involvement of children as participants, increase the use of quantitative and mixed-method designs, explore digital children's literature and digital reading experiences, and strengthen interdisciplinary collaborations. Such efforts would contribute to a broader methodological and thematic development of the field.

Kaynakça

- Balta, E. E. (2019). Çocuk edebiyatı üzerine yapılmış lisansüstü çalışmaların içerik analizi (2011-2018 yılları). *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 463-489. <https://doi.org/10.26466/opus.510809>
- Chen, X.-X. & Chen, W.-H. (2025). Core themes and emerging trends in international children's literature research: A bibliometric analysis. *Children's Literature in Education*. Erken görünüm. <https://doi.org/10.1007/s10583-025-09613-2>
- Dilidüzgün, S. (2003). *İletişim odaklı Türkçe derslerinde Türkçe kitapları*. Morpa Kültür.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri yaklaşım, yöntem ve teknikler*. Anı.
- İçgen, İ. B. (2024). *Türkiye'de çocuk edebiyatı üzerine yapılan lisansüstü çalışmalar üzerine betimsel bir analiz (2018-2023)*. [Yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- İncik, H. İ. (2023). *Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan tezlerin bibliyometrik analizi*. [Yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

- Kaminski, W. (2009). *Çocuk ve gençlik edebiyatına giriş*. (Çev. Yılmaz Baş). Millî Eğitim Bakanlığı.
- Küreci, S., & Küreci, C. (2024). Web of Science tabanında yayımlanan çocuk edebiyatı çalışmalarının bibliyometrik analizi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 14(2), 226-240. <https://doi.org/10.24315/tred.1340452>
- Miles, M. B., & Huberman, A., M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Nodelman, P. (2008). *The hidden a adult*. The John Hopkins University.
- Oğuzkan, A. F. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Anı.
- Sever, S. (2015). *Çocuk ve edebiyat*. Tudem.
- Sığrı, Ü. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri* (2. baskı). Beta.
- Şahin, Ç., & Toprak, E. (2021). İlkokul düzeyinde çocuk edebiyatına ilişkin yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(1), 225-241. <https://doi.org/10.16916/aded.787031>
- Şirin, M. R. (2000). *99 soruda çocuk edebiyatı*. Çocuk Vakfı.
- Yalçın, A., & Aytaş G. (2012). *Çocuk edebiyatı*. Akçağ.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Seçkin.
- Yin, R. K. (2011). *Qualitative research from start to finish*. Guilford.
- Yurttaş, H. (1997, 20-21 Şubat). Çocuk ve kitap. [Sempozyum Bildirisi]. 1. *Ana Dili Eğitimi ve Çocuk Kitapları Sempozyumu*. Ankara.
- Zhu, K., & Guo, G. (2024). A bibliometric analysis of translation studies of children's literature and its implications. *Journal of Scientometric Research*, 13(1), 260–271. <https://doi.org/10.5530/jscires.13.1.22>

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Çatışma Beyanı/Declaration of Conflict: Çalışmada kişi ya da kurumlar arası çıkar çatışmasının olmadığı beyan olunur. / It is declared that there is no conflict of interest between individuals or institutions in the study.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı/Contribution Rate Declaration of Researchers: Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir. / The contribution rates of the authors to the study are equal.

Telif Hakkı&Lisans/Copyright&License: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. / Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0